

NGUYỄN CHÍ TÌNH

VĂN HÓA TỰ NHẬN THỨC

Những suy ngẫm văn hóa
về công cuộc Đổi mới

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA - THÔNG TIN

NGUYỄN CHÍ TÌNH

VĂN HÓA TỰ NHẬN THỨC

NHỮNG SUY NGÂM VĂN HÓA

VỀ CÔNG CUỘC ĐỔI MỚI

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA - THÔNG TIN

ĐÔI LỜI VỀ TÁC GIẢ

Nguyễn Chí Tình tên thật là Nguyễn Đức Nhật. Ông vừa là nhà văn, nhà thơ cũng vừa là nhà nghiên cứu khoa học. Cùng với hàng chục tác phẩm thuộc các thể loại tiểu thuyết, truyện ngắn, bút ký, tập thơ, ông còn cho ra mắt các tác phẩm nghiên cứu khoa học nổi tiếng như "Văn hóa và Thời đại" (2003), "Số phận các nền văn minh và thế giới ngày nay" (2007), "Xung đột văn hóa và đấu tranh văn hóa" (2012)... và rất nhiều bài nghiên cứu trên các báo, tạp chí.

Khi còn trẻ, ông từng là thanh niên xung phong, bộ đội, cán bộ Đoàn Thanh niên, cán bộ thương nghiệp, phóng viên, biên tập viên xuất bản, giảng viên ngoại ngữ, dịch giả, nhà nghiên cứu khoa học, nhà văn, nhà thơ... Ở mỗi một vị trí, ông đều có những trải nghiệm vô cùng sâu sắc và quý báu. Có lẽ vì vậy mà đã hình thành nên một thế giới quan, nhân sinh quan rất phong phú, đa chiều trong cách nhìn nhận mọi vấn đề của ông. Đặc biệt hơn nữa, chính sự giao thoa, đan xen giữa các lĩnh vực hội tụ trong con người ông cũng tạo nên một "chất" riêng biệt, thể hiện rất rõ trong các tác phẩm nghiên cứu khoa học. Đọc "Văn hóa và Thời đại", "Xung đột văn hóa và đấu tranh văn hóa"), "Số phận các nền văn minh và thế giới ngày nay"... ta đều bắt gặp nguồn cảm hứng, sự say mê, đậm xúc

cảm và chất nhân văn như khi ông sáng tác văn chương và làm thơ ca vây.

Bước vào tuổi 80, ở độ tuổi cần được nghỉ ngơi và thư thái, nhưng ông vẫn dành hết thời gian của mình cho học tập, nghiên cứu, suy ngẫm và cho nghiệp viết. Với ông, vẫn còn rất nhiều vấn đề về văn hóa cần được trao đổi và tranh luận như: văn hóa tự nhận thức, văn hóa thanh niên, văn hóa hòa giải dân tộc, văn hóa tâm linh, sự gặp gỡ giữa các nền văn hóa...

Hôm nay, chúng tôi xin trân trọng giới thiệu tới quý bạn đọc một trong những nội dung đó mà ông đã kịp thể hiện thành một cuốn sách để cho ra mắt bạn đọc trong năm 2014: **VĂN HÓA TỰ NHẬN THỨC - Những suy ngẫm văn hóa về công cuộc Đổi mới.**

Qua cuốn sách này, một lần nữa, độc giả sẽ dễ dàng nhận thấy VĂN HÓA chính là đề tài mà tác giả đã theo đuổi, trăn trở và dành rất nhiều tâm huyết trong mấy chục năm qua. Có thể nói phần lớn cuộc đời ông dành để khảo sát, tìm tòi và nghiên cứu mọi hình diện của văn hóa từ vi mô đến vĩ mô, với mong muốn là đưa ra trước công chúng những vấn đề nhận thức tư tưởng về khoa học, xã hội và văn hóa, vừa có tính thời sự vừa có ý nghĩa lâu dài.

Chúng tôi hy vọng cuốn sách sẽ gợi ra cho người đọc nhiều điều để trao đổi, có thể đồng tình, có thể phản bác. Đó cũng chính là mong muốn của tác giả nhằm thông qua tranh luận để chúng ta ngày càng tiến gần hơn tới chân lý của khoa học.

Trân trọng giới thiệu cùng Quý bạn đọc!

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA - THÔNG TIN

LỜI ĐẦU SÁCH

Mọi sự nghiệp lớn, nhỏ trên hành tinh này đều bắt đầu từ nhận thức của con người, xét trên bình diện mỗi tập thể, cộng đồng, mỗi dân tộc cũng như trên bình diện mỗi cá nhân.

Cái lẽ đương nhiên mang ý nghĩa triết học và văn hóa đó cũng là cái lẽ đương nhiên của cuộc sống.

Trong phạm trù nhận thức của con người, ta thường nói đến nhận thức về sự vật ngoài mình thường được gọi là thế giới khách quan và nhận thức về chính mình thường được gọi là thế giới chủ quan (tự nhận thức). Tuy rằng hai mặt nhận thức này có liên hệ chặt chẽ với nhau một cách biện chứng và như bạn đọc sẽ thấy, không phải lúc nào ta cũng có thể chia tách như những đối tượng khác nhau của nhận thức. Theo lẽ thường, nhận thức về sự vật ngoài mình lại tỏ ra dễ dàng hơn so với nhận thức về chính mình, hơn thế có lúc người ta đã quên rằng muốn có nhận thức đúng đắn về sự vật bên ngoài, phải có nhận thức đúng đắn về chính mình, ta đã chẳng hay bảo

nhau: "Hãy nhìn lại mình đi!", cũng như người xưa nói: "Tự giác như giác tha" (biết mình tức biết người) là thế.

Chính là với quan niệm như thế về tự nhận thức mà tác giả coi tự nhận thức như một chủ đề của tư duy và hành động gắn liền với sự nghiệp Đổi Mới của đất nước ta hiện nay. Nói một cách khác, tác giả muốn nhìn nhận công cuộc Đổi Mới ở điểm xuất phát và trong quá trình tiến hành cho đến nay dưới nhãn quan của tự nhận thức. Những gì chúng ta làm được, những gì chúng ta chưa làm được, những gì còn là trở lực và nỗi băn khoăn của chúng ta trên con đường tiến tới các mục tiêu của công cuộc Đổi Mới, đều nói lên những vấn đề của tự nhận thức.

Đồng thời, sự giải trình một nội dung như vậy được đặt trong quan niệm xuyên suốt mang ý nghĩa văn hóa của tác giả: tự nhận thức đúng đắn đòi hỏi tầm trí tuệ, tầm nhân cách, đòi hỏi những nỗ lực của sự hiểu biết và của cái tâm. Nói tóm lại đòi hỏi những phẩm chất văn hóa, nhất là khi nội dung tự nhận thức đó được khẳng định nhân danh tập thể, nhân danh một cộng đồng, một dân tộc.

*Chính vì vậy, cuốn sách này mang tiêu đề: "**Văn hóa tự nhận thức**".*

*Hà Nội, tháng 3 năm 2014
Nguyễn Chí Tình*

PHẦN MỘT

**TRAO ĐỔI
VỀ KHÁI NIỆM**

